

DRI1002 - IKT og informasjonssøking 1. Seminar uke3

Hovedpunktene i seminaret

- Oversikt over kurset:
  - Seminarene
  - Øvelser og obligatoriske oppgaver presentasjon
  - <http://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/DRI1002/v05/undervisningsmateriale/DRI%201002-plan2005.pdf>

Kursets hovedtemaer

1. Grunnleggende om Internet arkitektur og virkemåte
2. Ytringsfrihet og informasjonsfrihet
3. Informasjonssøking
4. Vurdering og bruk av informasjon, kildekritikk mm
5. Internett, makt, demokrati og organisering

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Pensumlitteratur

Bøker :

- Bertnes, (2003): *Faglig Informasjon på Internet*. K. 2, 4-8.
- Liestøl, G. & T. Rasmussen (2003) *Digitale medier*, Kap. 1-5, 9-12, 14.

Kompendium

- Pål A. Bertnes, Pål A. & Halvor Kongshavn. *Praktisk rettskildelære*.
- Bing, J. Meta-informasjon og Internett: Frem med stigen (9 sider). Magma ,
- Fonnes I.: Arkivhåndboken for offentlig forvaltning.
- Hannemyr, Gisle: Begynnelsen på en historie om Internett.
- Hannemyr, Gisle. *Nettverksarkitektur*. Artikkel til kurset IN-INT.
- Staksrud, E: Ytringsfrihet og sensur på Internett.

Annet

- Fra NOU 1999: 27 «Ytringsfrihet bør finde Sted»: *Kap 2/5.4: Om åpenhet*
- Fra NOU 2003: 30 Ny offentlighetslov ' *Kap3: offentlighet og åpenhet*
Kapittel 17: Innsynsprosessen, Kapittel 18: Nye former for åpenhet
- Artikkel om sikkerhet deles ut
- Pål A. Bertnes, Pål A. & Halvor Kongshavn. *Praktisk rettskildelære. En innføring*

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Plan for kurset

Uke	Tid	Und. form	Tema	Pensum
3-17.1	12.15-16.00	Forelesn øvelser Ansvarlig: Arild	Seminar(1) Introduksjon til Internett /WWW Introduksjon om kurset Grunnleggende om Internett, WWW, HTML mm <i>1. obligatoriske oppgave gis ut</i>	DM, kap. 1, 3-4 Hannemyr (1999) Gjeste foreleser : <i>Steinar Skagemo, Norge.no</i>
4-24.1	12.15-16.00	Forelesn Ans: Dag	Sem (2) Frihet og rett til å søke informasjon Informasjonssøking Rett til informasjonstilgang i lovgivningen	Nou1 1999:27, k. 2,5-4 Nou1 2003:30, k. 17-18 Gjeste: <i>Ina Lindahl</i>
5			<i>Intensivt arbeid med 1. oblig.: Innlevering fredag 4. februar</i>	
6-7.2	12.15-16.00	Forelesn Ans: Arild	Sem (3) Søkeverktøy og søkestrategier Bruk av søkemotorer Søking i databaser og i fritestet Litt om arkiver og arkivnøkler.	DM, kap. 5. Bertnes, kap. 6-7 Komp: Fonnes Gjeste: <i>Martin Bouild</i>
7-14.2	12.15-16.00	Forelesn diskusjon Ans: Arild	Seminar (4) Vurdering av søkeresultater Kritisk bruk av nettet/nettet i sosial kontekst Kildekritikk. Litt om nettes arkitektur Presentasjon av 1. obligatoriske oppgave <i>2. obligatoriske oppgave gis</i>	Bertnes, kap. 4-5 DM, kap. 2 Gjeste for: <i>Hilde Westby</i> .
8			<i>Intensivt arbeid med 2. oblig.: Innlevering fredag 25. februar</i>	
9-28.2	12.15-16.00	Forelesn diskusjon Ans: Dag	Seminar (5) Internett og makt Sensur av Internett. Overvåkning av nettet <i>3. obligatoriske oppgave gis ut</i>	DM, kap. 10-11, Komp: Staksrud (2000) GH: Sivyl, Staksrud, Galtung
10-7.3	12.15-16.00	Forelesn Diskusjon Ans: Arild	Seminar (6) Internett og organisering: Anarki eller styring Mer om netts oppbygging Presentasjon av 2. obligatoriske oppgave	DM, kap. 12. Komp: Hannemyr Gjeste foreleser
11-14.3	12.15-16.00	Forelesn diskusjon Ans: Arild	Seminar (7) Demokrati former og Internett Politiske og sosiale bevegelser på Internett PC-labben??	DM, kap. 9, 14 Gjeste foreleser
13			<i>Intensivt arbeid med 3. oblig.: Innlevering torsdag 31.mars</i>	
14-4.4	12.15-16.00	Forelesn diskusjon	Presentasjon av 3. obligatoriske oppgave Oppsummering	

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Krav til studentene

Gruppearbeid

- Gruppearbeidet skal skje i prosjektgrupper av ca 3-4 studenter og de skal **gjennomføre 3 obligatoriske oppgaver, som skal være bestått**. Et arbeid kan gjøres individuelt.

Presentasjoner

- Hver gruppe skal presentere sitt arbeid på et av seminarene. **Presentasjonene er obligatoriske**

Laboratoriearbeid

- Enkelte av seminarene omfatter øvelser på PC-lab
- Hver gruppe skal ha etablert sin **egen nettside**.

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen, AFIN

Hovedpunkter 1. forelesning

- Introduksjon om Internett
  - Litt om historia
  - Prinsipper og arkitektur
  - World Wide Web
- Om Norge.no som informasjonskilde og hjelpemiddel for informasjonsøking
- Organisering i grupper og øvelser

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Hva er Internett

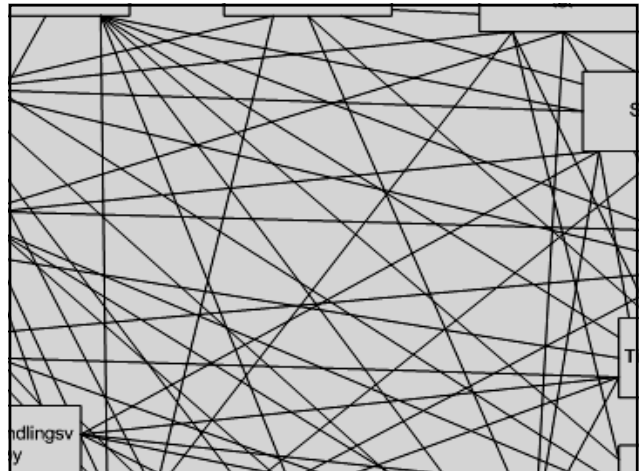
- Et nettverk av ulike lokale og nasjonale nett?
- Et sett av standard tjenester og protokoller?
- Et felles kommunikasjonssystem?
- Et felles informasjonssystem ?
- Har Internett en felles organisasjon?
- Kan man melde seg inn i og ut av Internett?

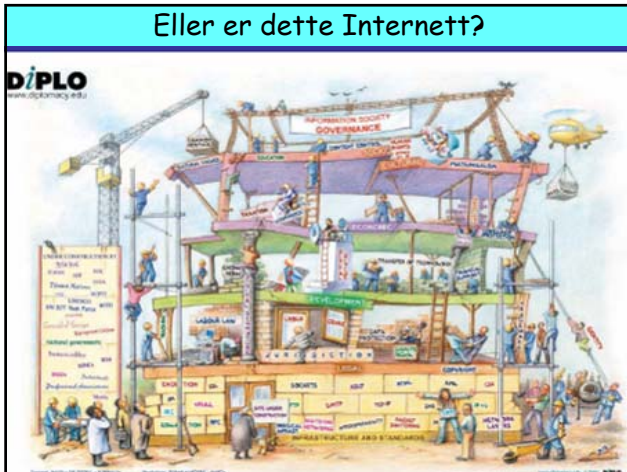
DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Noen sentrale trekk ved Internettets utvikling

- 1940-50 tallet: Utviklingen av datamaskinen
  - Digitaliseringen : Alt representeres ved 0 og 1 (tall, tekst, lyd, bilder, film,...)
  - Formalisering: Handlingsregler uttrykkes på presis form (matematiske/logiske algoritmer)
- 1960-70 tallet: tidlig *Arpanett*
  - Utviklingen av kommunikasjonsløsninger: første standardisering av dataelementer (datapakker: **IP&TCP**)
  - Utvikling av E-post (SMTP) og filoverføring (FTP)
- 1980-tallet: Fra Arpanett til *Internett*
  - IP/TCP blir tatt i bruk og akseptert (etter hvert)
- 1990 →... WWW og E-handel mm
  - http og html,.....

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

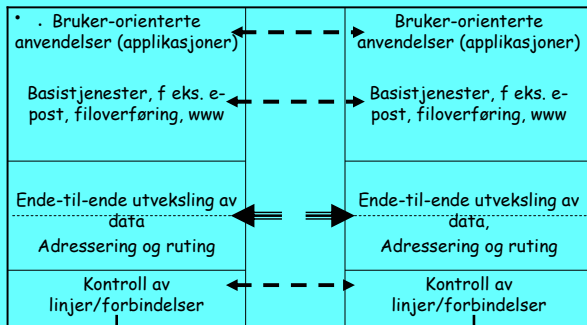

Noen sentrale prinsipper

- Lagdeling :
  - Programmene er delt i *horisontale* lag som bygger på hverandre, men utveksler data gjennom enkle formater
    - Eks. E-post (SMTP) bygger på TCP, som bygger på IP,...
- Modularisering
  - Funksjoner og tjenester atskilles i programmer som arbeider selvstendig
    - Eks: e-post, filoverføring og WWW er helt adskilte tjenester
- Minimumsløsninger
  - Hver tjeneste er så enkel som mulig

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Ulike lag i Internettets arkitektur forenkelt

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Verdensveven (World Wide Web) - hva er det ?

- Et informasjonssystem ?
- En bok ?
- Et (velorganisert) bibliotek ?
- Et leksikon ?

Svaret er kanskje både ja og nei - det kan framstå som alle disse formene - men er egentlig ingen av delene

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Organisering av informasjon (data) på WWW

Noen hovedbegreper:

- *Hjemmeside* (home page): Førstesiden (ofte kalt startside for et *nettsted*, (web-site))
  - Eks: <http://www.uio.no/>, <http://www.afin.uio.no/>
  - En hjemmeside identifiseres ved en **URL** (Uniform resource locator)
- *Lenke* : peker til et annet dokument
- *Hypertekst* : tekst som inneholder lenker til andre dokumenter (*URL'er)

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

IP-Adressering og Url're

- Internett har et *felles, globalt* adresse-rom, såkalt IP-adresse: 32bits adresse (i dag)

- Eks. 129.240.178.69 eller afin.uio.no, uio.no

Denne bruker f eks. i en E-post adresse

- URL: Uniform Resource Locator : nøyaktig adresse til et dokumentnavn, f eks.

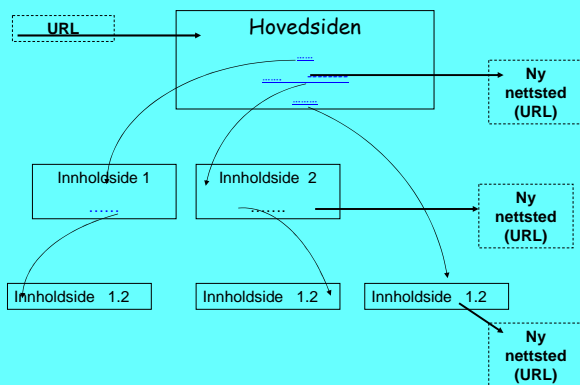
• <http://www.afin.uio.no/>

• http://www.afin.uio.no/om_enheten/ansstud.html

<http://www.uio.no/studier/emner/jus/afin/DRI1002/v04/>

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Strukturen på ett nettsted

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Hva er HTML -

HTML: Hyper Text Markup Language -

Et standard "språk" for å beskrive layout (format) av et dokument for presentasjon

HTML-kodene angi hvordan dokumentet skal presenteres:

Et HTML-dokument består av 2 deler (nivåer)

1: Det vi ser på skjermen

2: Kodene i dokumentet (normalt vises de ikke)

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Hva er HTML- fortsatt

Noen grunnleggende HTML-koder:

```
<HTML>
<HEAD>
  <TITLE>Avdeling for forvaltningsinformatikk</TITLE>
</HEAD>
<BODY>
..... <A href="http://www.jus.uio.no/">JURIDISK FAKULTET</A>
</body>
</HTML>
```

Hentet fra <http://www.afin.uio.no/>

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Hva er HTTP

HTTP: Hyper Text Transfer protocol

Et sett av regler for overføring av hypertekst (f eks. HTML-dokumenter) over Internett.

Brukes av alle nettlesere.

Fra def. Dokumentet: <ftp://ftp.isi.edu/in-notes/rfc2616.txt>

The Hypertext Transfer Protocol (HTTP) is an application-level protocol for distributed, collaborative, hypermedia information systems. It is a generic, stateless, protocol which can be used for many tasks beyond its use for hypertext, such as name servers and distributed object management systems through extension of its request methods, error codes and headers [47]. .....

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Hva er Internett

- Et nettverk av ulike lokale og nasjonale nett?
JA
- Et sett av standard tjenester og protokoller?
JA
- Et felles kommunikasjonssystem?
JA og nei: det kan også splittes i flere del-sy
- *Ett* felles informasjonssystem ?
NEI
- Har Internett en felles organisasjon?
Ja - men med begrenset myndighet
- Kan man melde seg inn i og ut av Internett???

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN

Øvelsesoppgave uke 3

Øvelsesoppgaven skal gjøres i *prosjektgruppen* og leveres gruppelærer i uke 4.

Velg dere ut et tema/aspekt ved Internett dere ønsker å vite mer om. Hver av medlemmene i gruppa finner fram til en artikkel eller lignende som belyser det valgte tema. NB: hvert medlem skal finne hver sin egen artikkel, men samme tema

Hver skriv 1 sides oppsummering av denne. Dere diskuterer dette i gruppa og syr bidragene sammen i en felles notat på ca 3 sider.

Gjør også en kort vurdering av troverdigheten av de artiklene og begrunn dette.

Tips : Temaet bør være avgrenset, f eks. en tjeneste, en bruksmåte, en bestemt del av internetts historie. Bruk så et søkeverktøy eller et annet hjelpemiddel for å finne fram artikler. Dere skal bruke hver deres søkemotor og sammenligne resultatet.

DRI1002-V05 1. forelesning Arild Jansen , AFIN